

Reflexer

*Tidning för Balingsta • Hagby • Ramsta • Uppsala-Näs
• Västeråkers • Dalby församlingar*

Nr 4 2024

**Svenska
kyrkan**

Balingsta
pastorat

Tidningen Reflexer utges av Svenska kyrkan i Balingsta Pastorat med 4 nummer per år, upplaga 1850 exemplar.

REDAKTION

Johan Stenberg, Johan Lautmann.
Ansvarig utgivare: Johan Lautmann

PASTORSEXPEDITIONEN

Balingsta Prästgård 32
755 91 Uppsala

Bokningar:

Balingsta.Bokning@svenskakyrkan.se

Övriga ärenden:

Balingsta.pastorat@svenskakyrkan.se

Expeditionstid: Tis, Ons, Tors 09-11

(V 52 och v1, är pastorsexpeditionen endast öppen via telefon och e-post. Telefontider v 52 och v1: Mån 23 dec kl 9-11 och mån 30 dec kl 9-11. Fr o m torsdag 2 januari gäller ordinarie telefon- och besöks-tider.

Expedition/Gravärenden:

Britt-Karin Ekstrand tel. 018-39 50 01

Ekonomi: Marianne Lundin,
tel. 076-3472889

PRÄSTER

Kyrkoherde Johan Lautmann
Tel. 018-39 50 14, 0709-78 98 00
Johan.Lautmann@svenskakyrkan.se

Komminister, kontraktsprost Britt-Karin Ekstrand

Tel. 018-39 50 35, 0703-16 81 49

Britt-karin.Ekstrand@svenskakyrkan.se

Komminister Hanna Williander

Tel. 076-7242987

Hanna.williander@svenskakyrkan.se

BARN OCH UNGDOM

Ungdomsteolog Johan Stenberg

Tel. 0725-50 21 25

Johan.Stenberg@svenskakyrkan.se

Diakon Magdalena Geyer

Tel: 018-39 50 12, 0727-41 45 95

Magdalena.Geyer@svenskakyrkan.se

KYRKOMUSIKER

Eleonora Melkersson

Tel. 073-837 23 00

Eleonora.Melkersson@svenskakyrkan.se

Mattias Jansson

Tel.070-728 08 24

Mattias-jansson1@live.se

Jonathan Hill

Tel. 079-3370274

jonathan.hill@svenskakyrkan.se

KYRKVAKTMÄSTARE

Jonny Aveholt

Tel. 070-600 97 91

Micael Nilsson

Tel.076-320 03 73

Liliane Holm

Tel. 072-233 99 59

Framsidan: Ramsta kyrka från luften

Foto: "Mattias Lundgren - Gofly.se"

Evigheten mitt i tiden

"Gårdagen är förbi, morgondagen har du ej sett, och idag hjälper Herren"

Ord från en tavla i Balingsta församlingshem. "Idag hjälper Herren". En god påminnelse när ett nytt kyrkoår tar sin början.

Idag hjälper Herren. Därför är året ett nytt nådens år. I en av adventstidens texter kan vi höra om hur Jesus läser ur Jesajas profetia i Nasarets synagoga:

"Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambära ett glädjebud till de fattiga ... och förkunna ett nådens år från Herren." (Luk 4:18f)

"I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som hör mig." säger Jesus. Nu är det en ny tid, ett nådens år från Herren. En tid då nåd ges.

I advent förbereder kyrkan sig för julen och vi minns och firar Jesu födelse. Händelserna

för tvåtusen år sedan fyller oss med glädje och ger grunden för julstämningen. Men samtidigt som vi ser bakåt i tiden så påminner advent oss också om nuet och framtiden. Sången i advent "Välsignad vare han som kom i Herrens namn" handlar både om imperfekt, presens och futurum.

I en julpredikan av Johannes Tauler (1300-1361) förklaras att julen har ett tredubbelt firningsämne: Sonens eviga födelse av Fadern, Jesu födelse i Betlehem och Kristi födelse i oss. Den första födelsen står utanför tiden, den andra hör det förgångna till och den tredje är ständigt aktuell.

När kyrkan i sin liturgi talar om tid är det på flera plan samtidigt. Plan som genomkorsar varandra. Det är nu, då, framtid och i evighet. Hemlighetsfullt men rik på mening.

I ett nådens år. Kyrkans år berättar för oss att budskapet

Bild: Tavla i Balingsta församlingshem. Foto: Johan Lautmann

från förr är aktuellt just nu och framöver. Också i mitt liv.

Men känns det så? Känns inte mycket väldigt osäkert? Många är oroliga. Kanske gäller för många att man går in i ett "rädslans år" i stället för ett nådens år?

Vart ska krigen i Ukraina och det Heliga landet ta vägen? Hur ser hotbilden ut i Sverige, kan vi bli mer indragna? Hur ska det gå med ökande kriminalitet och vacklande samhällskontrakt. Vart tar ekonomin vägen?

Vi är inte utlämnade till nyckfulla krafter. "Gårdagen är förbi, morgondagen har du ej sett, och idag hjälper Herren". Jesus uppmuntrar alla, som vill höra på honom, att inte tappa modet, inte bli rädda och handlingsförlamade. Idag och kommande dagar hjälper jag dig.

"Herrens nåd tar inte slut, hans barmhärtighet upphör aldrig. Varje morgon är den ny – stor är din trofasthet." (Klag 3:22f)

Kyrkoherde Johan Lautmann

Fin gåva till Balingsta församling

I samband med högmässan 10 november fick Balingsta kyrka ta emot en gåva av tidigare kyrkoherden Else Orstadius.

Gåvan var en utgåva av 1695 års psalmbok. Psalmboken togs emot av kyrkoherde Johan Lautmann och församlingsrådets ordförande Richard Edfeldt som lovade att ta väl hand om den samt att vid välvalda tillfällen också använda den!

1695 års psalmbok användes i Sverige under åren 1695–1819 och i Finland ända till 1886. Den var Sveriges första officiella psalmbok och i 1986

års psalmbok, den som nu används, återfinns ännu flertalet av psalmerna, om än i reviderad form. Den karolinska psalmboken, som den ofta kallas, kom ut i 250 upplagor och mer än 1,5 miljoner exemplar har under tryckts vilket gör psalmboken till en av de mest tryckta svenska böckerna. I vissa delar av kyrkan användes den ännu en bit in på 1900-talet. Under högmässan var samtliga psalmer som sjöngs från 1695 års psalmbok; 355 Jesus, du som själen mätar, 273 Jesus, du mitt hjärtas längtan, 387 Jesus Kristus är vår hälsa och 43 Jesus är min vän den bäste.

Bild: Församlingsrådets ordförande Richard Edfeldt mottager gåvan.

Kom med och se!

Kyrkis i Uppsala-Näs församlingshem

Välkommen till Kyrkis med babysång, en mötesplats riktad till barn 0-3 år tillsammans med föräldrar eller andra vuxna. Babysången äger rum klockan 10:00. Därefter följer samtal, lek och fika. Under öppettiden är det drop-in vilket betyder att ni kan komma och gå som ni vill och som det passar er och barnen. Varmt välkomna för en stund tillsammans med andra barn och vuxna!

Öppettider för Kyrkis VT 25:
Torsdagar 9:30-12:00 från den 16/1 till och med den 22/5 med uppehåll under skollov (20/2 och 17/4).

Bild: Kyrkis i Uppsala-Näs. Foto: Magdalena Geyer

Messy Church

Kom och var med på Messy Church!

Vi firar en minigudstjänst i Uppsala-Näs kyrka 17.00. Sedan går vi över till församlingshemmet, äter pannkaka och pysslar någonting som har med gudstjänstens tema att göra.

Här medverkar kören Fröet och Barnkören.

Vårens datum för Messy Church:

29/1, 12/3, 9/4 & 21/5

Stick- och virkcafé

Ta med ditt stick-, virk- eller annat kreativa projekt och dela gemenskap med andra kreativa personer. Att utbyta idéer, hjälpa varandra med trådar och garn och att få möjlighet till ett gott samtal är viktigt här. Fika är också ett givet inslag.

Du kan komma utan att anmäla dig och du måste inte komma

varje tillfälle.

Du står själv för det material du arbetar med och du ger en frivillig gåva för fikat.

I vinter och vår är stick- och virkcaféet varannan torsdag med start den 6 februari. Platsen är Uppsala-Näs församlingshem.

Frågor: kontakta gärna Lilian Holm: 072-233 99 59.

Foto: Susanna Olivin/Ikon

Soppluncher

Fyra tisdagar i vår ordnar Internationella gruppen med soppluncher i Ramsta bygdegård!

Hit är alla välkomna för att umgås och äta soppa tillsammans. Intäkterna för maten går till ACT Svenska kyrkans arbete nationellt och internationellt.

Vårens datum: 4/2, 4/3, 1/4 och 6/5

Foto: Johannes Frandsen

Gröt och smörgås: Julkampanj ACT

Internationella gruppen bjuder in till gröt och smörgås på trettondagen, den 6/1, i samband med "Julens sånger och psalmer" i Hagby.

Välkommen till bygdegården direkt efter konserten!

Intäkterna går till ACT Svenska kyrkans julkampanj:

"OCH LJUSET LYSER I MÖRKRET. OCH MÖRKRET HAR INTE ÖVERVUNNIT DET."
Joh1:5

Vi lever alla under samma himmel men verkligheten ser olika ut. I natt vaknar miljontals människor till ljudet av krig och konflikt.

Just nu pågår omkring 200 väpnade konflikter i världen. En fjärdedel av jordens befolkning lever i konfliktdrabbade områden.

Som världsvid kyrka och internationell biståndsaktör har ACT Svenska kyrkan unika

möjligheter att skapa förändring. Tillsammans med lokala kyrkor, organisationer och människorättsförsvarare agerar vi för fred.

Julinsamlingen pågår mellan första advent och trettondedag jul. Sprid ljus i mörkret!

Swisha din gåva till 900 1223.

Bli kyrkvärd!

Vi söker en kyrk-/gudstjänstvärd till Västeråkers kyrka

Är du intresserad av/nyfiken på vad en sådan värd gör?

Ring kommunister Hanna Williander, tel 076-724 29 87, så berättar hon mer.

Bild: Kampanjbild till Act Svenska kyrkans julinsamling. Foto: Fredrik Bengtsson/Ikon

Ungdomsgruppen i Balingsta, Skullen

Varje torsdag 18.00 - 21.00 är det ungdomsgrupp, Skullen, i Balingsta. Ungdomsgruppen är en öppen verksamhet som främst riktar sig till ungdomar mellan 14-20 år. Träffarna börjar alltid i Balingsta kyrka där vi firar Effata-andakt eller en enkel veckomässa.

Därefter är vi på Balingsta församlingshems övervåning eller utomhus vid bra väder.

Har ni frågor är ni varmt välkomna att höra av er till Johan Stenberg.

Bild: Balingsta kyrka. Foto: Johan Stenberg

Anderssons
RÖR & VÄRME AB
0706 11 28 55

Vi utför arbeten med:

- Vattenpumpar - Värmepumpar
- Värmepannor - Varmvattenberedare
- Övriga förekommande VVS-arbeten

LXX 2025

Är du nyfiken på kristen tro?

LXX är en grundkurs i kristen tro som ger möjlighet till både nya kunskaper och egna samtal och reflektioner om vad tron kan vara i en kristen kontext.

Under LXX funderar vi kring:

- Varför måste Jesus dö?
- Vad är Bibeln för bok egentligen?
- Hur hittar man i psalmboken?
- Kan man be fast man inte är troende?
- Vad är ett sakrament?
- Och mycket, mycket mer!

Tid och plats

Tisdagar 19.00-20.30, drop-in-fika från 18.30

Start 18 februari 2025

Uppsala-Näs församlingshem

För frågor och anmälan kontakta komminister Hanna Williander (kontaktuppgifter finner ni på första uppslaget).

Läs mer om LXX på Balingsta pastorats hemsida.

Hjärt- och lungräddning för barn

Den 9 november erbjöd Mattias Tensjö en kurs i hjärt- och lungräddning avseende barn i Balingsta församlingshem.

Pastoratets diakon, Magdalena, och vår kantor Eleonora, vilka jobbar i barnverksamheten, var med och tog del av utbildningen. Under utbildningen fick deltagarna bland annat lära sig hur man gör om små eller lite större barn sätter något i halsen och inte har fria luftvägar.

Tack för att vi fick chansen att lära oss denna viktiga kunskap och göra barnverksamheten ännu tryggare.

Bild: Hjärt och lungräddning i Balingsta församlingshem. Foto: Anna Tensjö.

Gudstjänster under vinterhalvåret

Med anledning av de höga elkostnaderna kommer gudstjänstlivet under perioden 1 december t.o.m. 31 mars 2025 att anpassas.

Uppsala-Näs och Dalby kyrkor har moderna styrsystem med bergvärme och kommer att hållas varma som vanligt.

Hagby kyrka som värms upp med pellets likaså.

Övriga kyrkor kommer att hållas varma i samband med kyrkliga handlingar, storhelger och andra större arrangemang.

Bild: Dalby kyrka

Stöd din kyrka!

Vill du att kyrkan ska finnas kvar i vår bygd? Ditt medlemskap gör det möjligt. Tack!

Du kan också stödja din kyrka med en gåva. Kanske vid en högtidsdag eller som en minnesgåva vid ett dödsfall. Varje kyrka har en kyrkofond som har intentionen att bevara kyrkobyggnaderna till nästa generation. Målsättningen är att bygga upp ett kapital vars avkastning över tid ska bekosta respektive kyrkas underhåll.

Bankgiro 931-2463 eller swish 123 305 95 40.

Märk inbetalningen till vilken kyrka gåvan ska tillfalla.

Du kan också kontakta expeditionen på tel 018-395001 eller via epost: balingsta.pastorat@svenskakyrkan.se.

Bild: Västeråkers kyrka i vinterskrud. Foto: Maria Nyman

Det är en ros utsprungen.

Vet du att:

Vår fina julpsalm, ”Det är en ros utsprungen” psalm nr. 113 i vår svenska psalmbok har en koppling till Västeråkers prästgård och kyrka.

Så här är det.....

En kall vårdag år 1818 rullar en resvagn in till Västeråkers prästgård. I vagnen sitter en liten ljuslockig flicka. Det är den treåriga Thekla.

Hennes pappa, professorn i österländska, arabiska språk, Gustaf Knös, stiger ur vagnen. Han är nyutnämnd kyrkoherde för Västeråker/Dalby pastorat. Av kungen, Karl XIV Johan, har han fått tillåtelse att förena pastoratet med professuren i Uppsala.

Vid sin sida har han den gladlynta, positiva hustrun Alida, som aldrig tappar modet.

De är nu framme vid den lilla anspråkslösa prästgården som ska bli deras nya hem. Den ligger liksom i en grop mellan två bergsknallar. Marken är grå och kal.

8

Kyrkoherden ser sig omkring och säger till sin hustru, ”Om det bara voro vacker natur. Jag sätter dig ju, på bar backe.” Alida svarar glatt, ”Med en professor i arabiska, blir det väl ändå lyckliga Arabien.”

Efter en tid har Alida förvandlat den kala gråstensbacken till en vacker oas. Hon har grävt, planterat, sått och vattnat. Mellan de mjuka gräsmattorna finns nu slingrande gångar. Under träden har hon med torv och mossor ordnat med små soffor.

Lilla Thekla fick tidigt lära sig att älska naturen. Mamma Alida tog henne med på långa promenader. Ofta kunde de då ses sitta på en dikeskant, för att glatt och ivrigt studera en liten blomma eller växt.

I sin dagbok har Thekla kärleksfullt skrivit om sin barndoms paradiset, men ensamheten fanns också där.

Uppsalas akademiska innerfolk fann idyllen i Västeråker som ett kärt utflyktsmål. Under Alidas värdinneskap blev det ett glatt sällskapsliv vid den

Porträtt av Thekla Knös 1843 av Maria Röhl. Foto: Kungliga Biblioteket.

Porträtt i olja av Alida Rabe. I privat ägo. Foto: Elisabeth Mansén

lilla prästgården.

Då Thekla var 13 år, drabbades familjen av stor sorg. Pappa Gustaf dör, endast 55 år gammal. Det var ett hårt slag. Även vad gällde ekonomin. De blev helt medellösa. Räddningen kom genom att vännen Erik Gustaf Geijer förde Alidas talan inför kung Karl XIV Johan. Så fick hon pension av staten. På våren 1831 konfirmerades den 16-åriga Thekla. Därefter flyttade den lilla familjen till Uppsala.

Deras första bostad låg på Kungsängsgatan, men senare flyttade de till Linnégatan 1. Där idag bokhandeln Arken har sin lokal. Alidas goda kontakt med stadens akademiska innefolk bestod. Många var de som fann stort nöje i att besöka Alidas öppna hem. Gunnar Wennerberg, stadens salongslejon på 1840-talet, gästade ofta "de små Knösarna" som de kom att kallas. Kompositörerna Adolf Fredrik Lindblad och Jacob Axel Josephson stod för

de musikaliska inslagen. Där var glatt, levande och livligt. Erik Gustaf Geijer med familj tillhörde också vänkretsen. Salongernas översteprästinna Malla Silfverstolpe var även hon en gäst hos "Theklorna". I hennes salonger var nog den materiella standarden högre än det var hos "Knösarna". På Linnégatan bjöds det mestadels bara på te och skorpor, men lusten, glädjen och värmen var nog större än hos Malla.

Thekla hade en stark poetisk ådra och kunde nu ägna sig åt sitt författarskap. Hon gjorde många översättningar från främmande språk till det svenska språket. Bl.a. har hon översatt Dickens, Emerson och Molières verk. Hennes diktning prisbelönades av Svenska Akademien. Hon är den enda kvinnan i den svenska litteraturhistorien som tilldelats Akademiens stora pris.

Mamma Alida Knös dör år 1855. För en tid förlorar Thekla fotfästet. Men hon lyckas komma tillbaka och återupptar sitt umgängesliv

och författarskap.

År 1867 översätter Thekla vår fina julpsalm "Det är en ros utsprungen", psalm nr. 113, i vår svenska psalmbok. Den psalm som vi så högtidligt sjunger varje jul. Det är ingen originaltext, men en god översättning från tyskan.

I april år 1880 somnar Thekla in. De sista elva åren har hon vårdats på ett mentalsjukhus. Alida och Thekla Knös vilar tillsammans på Uppsala kyrkogård. I deras närhet vilar vännerna Erik Gustaf Geijer och Malla Silfverstolpe.

Nästa gång vi sjunger psalmen "Det är en ros utsprungen" tänker vi kanske på den lilla ljuslockiga Thekla som sitter på dikeskanten vid Västeråkers kyrka. I handen har hon en liten blomma som hon glatt studerar. Kanske är det en liten ros?

/Anna-Maria Eriksson,
kyrkvärd i Balingsta församling

Bild: Västeråkers kyrka i vinterskrud. Foto: Maria Nyman

Helgdags- och söndagsgudstjänster

December		24/12 Julafton	
1/12 1:a advent		Balingsta	10.00 Julkrubba
Balingsta	11.00 Högmässa Konfirmander deltar. Kör: Ba-Ra kören Kyrkkaffe	Uppsala-Näs	10.00 Julkrubba
		Ramsta	11.00 Julkrubba
Uppsala-Näs	11.00 Högmässa L. Lind spelar trombon Kyrkkaffe	Västeråker	11.00 Julkrubba
		Hagby	23.00 Julnattsgudstjänst
Hagby	16.00 Gudstjänst med små och stora Kör: Barnkören Kyrkkaffe med Röda korset	25/12 Juldagen	
		Dalby	07.00 Julotta
Västeråker	18.00 Adventskonsert med kören Laudia	Ramsta	07.00 Julotta Kör: Ba-Ra kören
		Uppsala-Näs	11.00 Högmässa Kören Laudia och jullunch
8/12 2:a advent		26/12 Annandag jul	
Dalby	11.00 Högmässa		
Balingsta	18.00 Ba-Ra körens julkonsert	Västeråker	11.00 Högmässa
11/12 Lucia			
Hagby	18.00 Luciafirande med Fröet, Dramusica och Barnkören	29/12 Söndagen efter jul	
		Uppsala-Näs	11.00 Högmässa
13/12			
Uppsala-Näs	18.00 Schola Cantorum luciakonsert.	31/12 Nyårsafton	
		Ramsta	16.30 Nyårsbön Jonathan Hill piano och Patrik Ahlberg flöjt
15/12 3:e advent			
Uppsala-Näs	11.00 Högmässa	Uppsala-Näs	18.00 Nyårsbön Jonathan Hill piano och Patrik Ahlberg flöjt
Ramsta	18.00 Aftongudstjänst		
		1/1 Nyårsdagen	
21/12 S:tThomas dag		Balingsta	11.00 Högmässa
Dalby	18.00 Sjung in julen Glögg och pepparkaka		
22/12 4:e advent		5/1 Söndagen efter nyår	
Balingsta	11.00 Högmässa	Dalby	11.00 Högmässa
Västeråker	15.00 Pilgrimsmässa	6/1 Trettondedag jul	
Uppsala-Näs	18.00 Mariavesper Rökelse	Uppsala-Näs	11.00 Högmässa Rökelse, kyrkkaffe

Hagby 16.00 Julens sånger
Kör: Laudia. Gröt
och smörgås

Januari

12/1 1:a söndagen efter trettondedagen

Uppsala-Näs 11.00 Högmässa

Ramsta 18.00 Aftongudstjänst

19/1 2:a söndagen efter trettondedagen

Balingsta 11.00 Högmässa

Dalby 18.00 Aftongudstjänst
med sånger från Taizé

26/1 3:e söndagen efter trettondedagen

Uppsala-Näs 11.00 Högmässa

Västeråker 15.00 Pilgrimsmässa

Balingsta 18.00 Aftongudstjänst

Februari

2/2 Kyndelsmässodagen

Ramsta 11.00 Högmässa

Hagby 16.00 Gudstjänst med
små och stora.
Dopfest.

9/2 5:e söndagen efter trettondagen

Uppsala-Näs 11.00 Högmässa

Dalby 18.00 Aftongudstjänst
med musik.

16/2 Septuagesima

Balingsta 11.00 Högmässa

Hagby 18.00 Aftongudstjänst

23/2 Sexagesima

Uppsala-Näs 11.00 Högmässa
kyrkkaffe

Västeråker 15.00 Pilgrimsmässa

Ramsta 18.00 Aftongudstjänst

Advent och jul i pastoratets kyrkor

Adventskonsert med kören Laudia

Damkören Laudia har sin årliga adventskonsert i
Västeråkers kyrka 1:a advent klockan 18.00.

Varmt välkomna!

Advent och Julkonsert

- ♣ Balingstakyrka 8/12 kl.18.00
- ♣ Ba-Rakören med solister
- ♣ Körledare Eleonora Melkersson

Välkomna!

sensus

Foto: Christina Zetterberg /Ikon

Luciafirande i våra kyrkor

Hagby 11/12 klockan 18.00
Luciafirande med Barnkören, Dramusica och Fröet

Uppsala-Näs 13/12 18.00
Schola Cantorum's luciakonsert.

Foto: Kristin Lidell /Ikon

Julkrubbor för hela familjen

Julafton

Balingsta 10.00

Uppsala-Näs 10.00

Ramsta 11.00

Västeråker 11.00

Nyårsbön

Nyårsafton

Välkommen på nyårsbön med Jonathan Hill
(piano) och Patrik Ahlberg (flöjt).

Ramsta kyrka 16.30

Uppsala-Näs 18.00

Julnatten & Juldagen

Julafton

Julnattsgudstjänst i Hagby kyrka med sångare
ur kören Laudia 23.00.

Juldagen

Julotta i Dalby kyrka med Frida björk, solist,
07.00.

Julotta med Ba-Ra kören i Ramsta kyrka 07.00

Högmässa med kören Laudia i Uppsala-Näs
kyrka 11.00. Efter högmässan serveras
jullunch i församlingshemmet. Anmälan till
jullunchen till Hanna Williander senast 20/12

Foto: Johan Nilsson

Trettondedag jul

Högtidlig högmässa med rökelse i Uppsala-
Näs kyrka 11.00

Julens sånger sjungs under ledning av Mattias
Jansson och kören Laudia i Hagby kyrka 16.00

Efter sångstunden serverar internationella
gruppen gröt och smörgås till förmån för
ACT Svenska kyrkan i Hagby bygdegård.